

ne steri, ne more se reči, da je Avstrija pri starem, ampak godi se ji kakor zastarelem bolniku, ki mu je vedno slabije, dokler da ne pride čas, kedar je prepozno.

Postava od 8. februarja 1869,

(Dalje.)

15) Dati naznanje presoje, predloge in začasna šolska sporočila na više šolske gospodske.

§. 28. Okrajno šolsko svetovalstvo se snide najmanj enkrat na mesec k redni seji. Predsednik sme po potrebi sklicati tudi zvonredno sejo, in tudi mora sklicati, če to zahtevata dva uda. Vse zadeve, gledé na ktere se mora kaj odločiti, presoditi ali predložiti se morajo skupno uravnavati.

§. 29. Da se more kaj odločiti, je potrebno, da je zvun predsednika še nazočih najmanje polovica udov. Odločuje se le po absolutni večini glasov; če je na vsaki strani enako glasov, odloči predsednik, ki tudi ima pravico zabraniti izpeljavo odločeb, ktere so po njegovem mnenju soper postavo in si zastran tega mnenje deželnega šolskega svetovalstva priskrbeti. Pritožbe proti sklepu okrajnega šolskega svetovalstva grejo do deželnega šolskega svetovalstva in se morajo pri okrajnem šolskem svetovalstvu vložiti in imajo odložno moč, če se namreč to zgodi v 14 danih po naznanjenju one odločbe, proti kateri se hoče pritožiti.

§. 30. V zadevah, ktere so tako nujne, da se ne more čakati do prihodne seje in se ne more sklicati zvonredna seja, sme predsednik stvar sam poravnati, mora vendar brez odlaganja ali najkesej v prihodnji seji v tem dovoljenje okrajnega šolskega svetovalstva doseči.

§. 31. Minister uka in bogočastja imenuje okrajnega šolskega ogleda ali za en ali za več šolskih okrajev. Imenuje se na podlagi trojininega nasveta deželnega šolskega svetovalstva na šest let.

Opazovanje uka v verozakonu, ktero ima vlada po §. 2 postave od 25. maja 1868 in po §. 2. te postave, oskrbuje okrajni šolski ogleda.

§. 32. Ravnatelj in učitelji ljudskih šol, kteri podučujejo v enem šolskem razredu, se smejo za okrajnega šolskega ogleda imenovati samo z dovoljenjem onih, ki plačujejo dotično šolo.

V tem slučaju se jim daja po potrebi učiteljski pomočnik na stroške normalne šolske zaloge, za čas dokler šolski ogleda svoje posle izvršuje, če je taka pomoč v tem času potrebna.

§. 33. Okrajni šolski ogleda ima oblast s časoma šole ogledati in preiskati.

Ima pravico v podučivno-pedagogičnih predmetih svetovati in v tem opažene pomanjkljivosti taki na mestu z ustmenim poveljem popraviti.

Tudi ima pravico sklicati in voditi zборе (konferencije) okrajnih učiteljev.

Pri obiskovanju javnih šol njemu odkazanih, mora okrajni šolski ogleda posebno gledati na:

1. ali okrajni šolski ogledi svojo dolžnost storijo zastran ogledanja šol,
2. ali se držijo postavne odločbe zastran prijemanja in odpuščanja otrok iz šol,
3. na zmožnost, marljivost in obnašanje učiteljev proti šoli, dalje na to kako strahovanje, red in snaga je v šoli.
4. ali se drži učni načrt, kak je način učenja, kako napredujejo otroki v obče in v posameznih predmetih.
5. na vpeljana sredstva in pomočke uka in na notranjo uravnavo šole.
6. na ekonomične razmere šol in na plačo učiteljev. Pri obiskovanju privatnih šol in zavodov za odrejo mora šolski ogleda gledati na to, ali izpolnjuje one pogodbe, pod katerimi so bile dovoljene in ali ne prestopajo mej svojih pravic.

§. 34. Okrajni šolski ogledi morajo sporočiti o svoji delavnosti okrajnemu šolskemu svetovalstvu in pristaviti, kake potrebne predloge in naznanila so na mestu zapovedali.

Ta sporočila se morajo s odločbami vred, ktere so se o njih storile, predložiti deželnemu šolskemu svetovalstvu, ktero se mora na njih ozirati, kolikor je potrebno, kedar predloži šolska sporočila ministerstvu bogočastja in uka.

§. 35. Predsednik razdeli uloge med ude, da se potrebno izdelajo.

§. 36. Okrajni šolski ogledi dobivajo za časno ogledovanje in preiskavanje šol navprečni denar iz državnih dohodkov. Ravno tako se plačujejo tudi stroški za tekoče pisarnične potrebe in za opravilstvo iz državnih dohodkov. (Dalje.)

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Pomnoženje sadnega drevja iz semena.

(Dalje.)

Spomladi se veje odstranijo, s kterimi je jesenska setva skozi zimo pokrita bila, da se skorja po gredah zrahlja, po tem se spet grede pokrijejo z vejami, da semena več vlage imajo; če se kaj plevela pokaže, je treba pleti, če je presušno, pa pomakati. O pletvi je paziti, da se s travo drevesca ne izpulijo, ko začnejo rasti. Če bi kako drevesce slabo rastlo ali je nekazno, se naj izpiplje, da drugo več prostora ima; kder pa v šopkih rastejo, jih je izredkati, in lepa drevesca v rečine posaditi. Se vé, da se dračje ali vejevje pobere, kadar ga več treba ni.

Drugo leto se morajo drevesca okopati, za to delo je ozka rolnica najboljši, potem jih opleti, kar se mora tudi še potlej večkrat ponoviti.

Tretje leto mala drevesca že zlo zrastejo, da so persta debela; ktera so močna, se jim spodnje vejice otrebijo, slabim se vrhi ali debela malo prirežejo; da lepša debela naredijo, na primer: pri jablančkih, hruškah in slivah. Kdor ima večo drevesnico, zamore že drugo spomlad večja drevesca 1—2 čevlja narazen na poselno gredo presaditi, ktera je iz prvega sadeža izkopal. Morajo pa se takim drevescem vse dolge, posebno srčne korenine prikrajšati, da več postranskih korenin naredijo; in če so 2 ali 3 leta stara, da že postranske veje imajo, se jim te in vrh posnamejo, korenine pa 4 do 5 paleev prirežejo. Pri oreh in kostanjih, ki imata debelo svrš ali stržen in se ne zaraste, se nikdar vrh ne prireže.

Na novi gredi je dobro nekaj tednov prej jamé narediti kako ped globoke, in drevesca k večemu kak palec globokeje posaditi, kakor so prej rastla. Ko se koreninice poravnajo, z dobro prstjo nasipljejo, z vodo polijejo, se zadnjič nekoliko okoli potlači in količi pristavijo, ki se z ličjem k deblu privežejo, vmes pa, kder so privezana, se nekaj mahu dene. Drevesa se smejo presajati, ko listje odpada, in dokler se drevo soper ne muzga; kar se zgodi od vseh svetnikov do sv. Jurja. Presaja pa se takrat, kdar je prst vlažna in tiho vreme; v cmokasto zemljo ni dobro saditi.

Kdor drevesa, ko jim je korenine prikrajšal, v kako lužo s koreninami देने ali jih namoči, in potem s prav dobro prstjo potrosi in tako posadi, se rane hitro zacelijo, drevesa čvrsto in močno rastejo, pa tudi mnogo novih korenin storé. Taka drevesca eden do pol drugi čevljev okoli iz zemlje živeža vlečejo in se drugo leto že smejo žlahtniti ali cepiti in potlej, ko so ročnika debela in 6 do 7 čevljev visoka, pa lepi vrh naredila, se na svoj kraj presadijo, kder imajo zmiraj biti.

Vlastnik, ki si za svojo potrebo iz semena sadno drevje izreja, dobro stori, ako kosčice in peške prav redko sadi in seje; temu jih ni treba v drugo posebno gredo presaditi, in jih na mesti zamore drugo, tretje ali četrto leto pocepiti, in ko v stan pridejo, na svoje stanovitno mesto presaditi.

Slabo rasteča semenska drevesa se porabijo za podlago prtlikovcem, to je: se pocepijo za majhna, nizka drevesa, ki so 3, k večemu 8 čevljev visoka, pa pridno žlahtni sad do našajo, toda treba jih je posebej oskrbovati.

O p a z k a.

Zmiraj na enem mestu ni dobro drevesnice imeti, ker se drevesa nebi dobro obnašala, temuč treba je kak nov kraj za to odločiti, ko so se v prvem sadišču drevesa izredile in na stanovitna mesta presadile; ali pa se drevesnica potem pognoji in kak drug sad, postavim: rona, zelje, krompir pridela, in za tem spet za drevesnico obrne. Inače bi